

Ο περί των Γενικών Αρχών του Διοικητικού Δικαίου Νόμος του 1999 εκδίδεται με δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα της Κυπριακής Δημοκρατίας σύμφωνα με το Άρθρο 52 του Συντάγματος.

Αριθμός 158(Ι) του 1999

ΝΟΜΟΣ ΠΟΥ ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΕΙ ΤΙΣ ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ
ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΔΙΕΠΟΥΝ
ΤΗ ΔΡΑΣΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΜΕΡΟΣ Ι-ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως:

Συνοπτικός
τίτλος.

1. Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί των Γενικών Αρχών του Διοικητικού Δικαίου Νόμος του 1999.

Εμπνευία.

2. Για τους σκοπούς του παρόντος Νόμου, εκτός αν από το κείμενο προκύπτει διαφορετική έννοια—

“αναβλητική αίρεση” σημαίνει όρο με τον οποίο η διοίκηση εξαρτά την επέλευση των αποτελεσμάτων της διοικητικής πράξης από γεγονός μελλοντικό και αβέβαιο·

“διοίκηση” περιλαμβάνει κάθε διοικητικό όργανο·

“διοικητική αρχή” σημαίνει διοικητικό όργανο που έχει αποφασιστική αρμοδιότητα·

“διοικητική πράξη” σημαίνει ατομική διοικητική πράξη με την οποία ένα διοικητικό όργανο καθορίζει μονομερώς τι πρέπει να ισχύσει σε μια συγκεκριμένη περίπτωση·

“διοικητικό όργανο” σημαίνει το μονομερές ή συλλογικό διοικητικό όργανο της κεντρικής διοίκησης, της τοπικής αυτοδιοίκησης και των νομικών προσώπων δημόσιου δικαίου που είναι διοικητική αρχή·

“κανονιστική πράξη” σημαίνει πράξη η οποία θέτει κανόνες νομοθετικού περιεχομένου, γενικούς και απρόσωπους, που μπορούν να εφαρμοστούν σε περιπτώσεις αόριστες, υπάρχουσες ή μελλοντικές·

“νόμος” σημαίνει το νόμο δυνάμει του οποίου εκδίδεται ή ανακαλείται συγκεκριμένη πράξη·

“όργανο” σημαίνει διοικητικό όργανο·

“πράξη” σημαίνει διοικητική πράξη.

ΜΕΡΟΣ ΙΙ-ΟΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ

Έκδοση
διοικητικών
πράξεων.

3. Η έκδοση μιας διοικητικής πράξης γίνεται με τη διατύπωση της βούλησης του διοικητικού οργάνου.

Εναρξη
ισχύος
διοικητικών
πράξεων.

4. Η ουσιαστική ισχύς μιας διοικητικής πράξης αρχίζει από την ημέρα που η δήλωση της βούλησης του διοικητικού οργάνου κοινοποιείται στον ενδιαφερόμενο. Όταν ο νόμος καθιστά συστατικό στοιχείο της πράξης τη δημοσίευσή της στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας, η ουσιαστική ισχύς της αρχίζει από την ημέρα της δημοσίευσής.

Ενημέρωση
για τα μέσα
θεραπείας.

5. Η διοίκηση οφείλει στο έγγραφο με το οποίο κοινοποιείται η πράξη να ενημερώνει τον ενδιαφερόμενο για τις θεραπείες που έχει για να προσβάλει την πράξη. Στο έγγραφο πρέπει να καθορίζεται η φύση και η μορφή της θεραπείας, η προθεσμία που τάσσει το Σύνταγμα ή ο νόμος και το αρμόδιο δικαστήριο ή διοικητικό όργανο προς το οποίο μπορεί να απευθυνθεί ο ενδιαφερόμενος.

6.-(1) Τα έννομα αποτελέσματα μιας διοικητικής πράξης αρχίζουν όταν αρχίζει η ουσιαστική ισχύς της, εκτός αν οριστεί στη διοικητική πράξη ότι η επέλευση των αποτελεσμάτων της μετατίθεται χρονικά είτε στο μέλλον είτε στο παρελθόν.

Εναρξη
έννομων
αποτελεσμάτων
διοικητικών
πράξεων.

(2) Στο μέλλον μετατίθεται η επέλευση των έννομων αποτελεσμάτων της πράξης, όταν προστεθεί σ' αυτή αναβλητική αίρεση ή προθεσμία. Στο παρελθόν μετατίθεται η επέλευση των έννομων αποτελεσμάτων της πράξης, όταν αυτή σπλιστεί με αναδρομική ισχύ.

7. Μια διοικητική πράξη δεν μπορεί να έχει αναδρομική ισχύ, εκτός από τις ακόλουθες περιπτώσεις:

Αναδρομική
ισχύς
διοικητικών
πράξεων.

- (α) Αν επιτρέπει την αναδρομικότητα της πράξης ο νόμος·
- (β) αν εκδίδεται για συμμόρφωση με απόφαση του Ανώτατου Δικαστηρίου και η αναδρομική ισχύς είναι αναγκαία για την αποκατάσταση της νομιμότητας·
- (γ) όταν το διοικητικό όργανο επαναλαμβάνει πράξη του που ακυρώθηκε για λόγους τυπικούς, εφόσον η νέα πράξη έχει το ίδιο με την ακυρωθείσα περιεχόμενο και εκδίδεται μέσα σε εύλογο από την πρώτη πράξη χρόνο και με βάση τα ίδια πραγματικά περιστατικά και τις ίδιες νομικές διατάξεις. Δεν μπορεί να έχει αναδρομική ισχύ πράξη που επαναλαμβάνει προηγούμενη απόφαση η οποία ακυρώθηκε για παράβαση νόμου ή των γενικών αρχών του διοικητικού δικαίου·
- (δ) όταν η διοικητική πράξη ανακαλεί άλλη πράξη της διοίκησης που είναι παράνομη ή που αντιβαίνει προς τις γενικές αρχές του διοικητικού δικαίου·
- (ε) όταν αποκλειστικό περιεχόμενο της πράξης είναι η διαπίστωση πραγματικής κατάστασης και η αναδρομική ισχύς επιβάλλεται για την ορθή εφαρμογή του νόμου και δε θίγει δημιουργηθείσες καταστάσεις·
- (στ) όταν η αναδρομική ισχύς επιβάλλεται για να αποκατασταθεί αδικία που έγινε σε βάρος διοικουμένου από παράλειψη οφειλόμενης ενέργειας της διοίκησης.

ΜΕΡΟΣ ΙΙΙ-Η ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΝΟΜΙΜΟΤΗΤΑΣ

8.-(1) Οι δραστηριότητες της διοίκησης προσδιορίζονται και περιορίζονται από το εκάστοτε ισχύον δίκαιο.

Νόμιμα
πλαίσια
της διοικη-
τικής δράσης.

(2) Οι κανόνες δικαίου που καθορίζουν τα όρια και την έκταση της εξουσίας της διοίκησης υπαγορεύονται από το Σύνταγμα, τους τυπικούς νόμους και τις κανονιστικές πράξεις του Υπουργικού Συμβουλίου ή άλλων διοικητικών οργάνων που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότηση νόμου.

9. Όταν το διοικητικό όργανο πρόκειται να εκδώσει μια πράξη, ύστερα από αίτηση, θα βασιστεί στο νομοθετικό καθεστώς που ισχύει κατά το χρόνο της έκδοσης της πράξης, ανεξάρτητα αν αυτό ήταν διαφορετικό κατά το χρόνο της υποβολής της σχετικής αίτησης. Όταν η διοίκηση, έπειτα από πάροδο εύλογου χρόνου, παραλείπει να προβεί στην εξέταση της αίτησης, λαμβάνεται υπόψη το καθεστώς που ίσχυε κατά το τέλος της εκπνοής του εύλογου χρόνου.

Κρίσιμο
νομοθετικό
καθεστώς.

10. Το διοικητικό όργανο πρέπει να ασκεί την αρμοδιότητά του μέσα σε εύλογο χρόνο, ώστε η απόφασή του να είναι επίκαιρη σε σχέση με τα πραγματικά ή νομικά γεγονότα στα οποία αναφέρεται. Ο καθορισμός του εύλογου χρόνου εξαρτάται από τις εκάστοτε ειδικές συνθήκες.

Άσκηση
αρμοδιότητας
μέσα σε
εύλογο χρόνο.

Προθεσμίες.

11.-(1) Οι προθεσμίες που τάσσονται για έκδοση μιας διοικητικής πράξης είναι ενδεικτικές, εκτός αν ορίζεται ρητά ότι είναι ανατρεπτικές. Όμως η πράξη δεν μπορεί νόμιμα να εκδοθεί, αν από τη λήξη της προθεσμίας πέρασε υπέρμετρο χρονικό διάστημα που επιδρά ουσιαστικά στις νομικές ή πραγματικές προϋποθέσεις έκδοσης της πράξης.

(2) Οι προθεσμίες που τάσσονται για υποβολή αιτήσεων από τους διοικουμένους για ικανοποίηση αιτήματος είναι, εκτός αν προκύπτει διαφορετικά από το νόμο, ανατρεπτικές.

(3) Αιτήσεις υποβάλλονται είτε με παράδοση είτε με αποστολή με τηλεμοιότυπο ή οποιοδήποτε άλλο ηλεκτρονικό μέσο είτε με το ταχυδρομείο. Όταν υποβάλλεται αίτηση με το ταχυδρομείο, ως ημέρα υποβολής της αίτησης θεωρείται η ημέρα που στη συνήθη πορεία του ταχυδρομείου η αίτηση θα παραληφθεί.

(4) Υπέρβαση ανατρεπτικής προθεσμίας μπορεί να δικαιολογηθεί για λόγους ανώτερης βίας ή αν υπάρχουν ειδικές συνθήκες και η υπέρβαση δεν παραβιάζει τα συμφέροντα άλλου διοικουμένου.

Αναγνώριση πράξεων άλλων οργάνων.

12. Ένα διοικητικό όργανο κατά την άσκηση της αρμοδιότητάς του αναγνωρίζει ως ισχυρές και εφαρμόζει τις πράξεις άλλων διοικητικών οργάνων, εφόσον αυτές έχουν εξωτερικά τα γνωρίσματα έγκυρων πράξεων.

Τήρηση των τύπων.

13.-(1) Η διοίκηση οφείλει να τηρεί τους τύπους που απαιτεί ο νόμος για την έκδοση μιας διοικητικής πράξης. Παράβαση ουσιώδους τύπου καθιστά την πράξη παράνομη.

(2) Το αποφασιστικό κριτήριο του διαχωρισμού των τύπων σε ουσιώδεις και επουσιώδεις είναι η ενδεχόμενη επίδραση της μη τήρησής τους στο περιεχόμενο της πράξης. Αν η παρατυπία επέδρασε στο αποτέλεσμα της απόφασης που πάρθηκε, θεωρείται ουσιώδης.

(3) Αν υπάρχει αντικειμενική αδυναμία τήρησης της διαδικασίας που προβλέπει ο νόμος, η διοίκηση μπορεί να ακολουθήσει μια παραπλήσια διαδικασία που παρέχει τα ίδια εχέγγυα με την προβλεπόμενη από το νόμο.

Διοικητικός καταναγκασμός.

14.-(1) Η διοίκηση, προτού λάβει οποιαδήποτε μέτρα διοικητικού καταναγκασμού για εκτέλεση των πράξεών της, θα πρέπει να προειδοποιεί σχετικά τον απειθούντα πολίτη, η δε εφαρμογή των μέτρων αυτών δεν πρέπει να υπερβαίνει το απολύτως αναγκαίο για την εκτέλεση της πράξης.

(2) Μέτρα άμεσου καταναγκασμού που δεν αποβλέπουν σε εκτέλεση διοικητικών πράξεων μπορεί να λαμβάνονται μόνο όταν-

- (α) Συντρέχει επείγουσα και σοβαρή ανάγκη που αφορά τη θεραπεία του κοινού συμφέροντος·
- (β) είναι αδύνατη η συμμόρφωση του διοικουμένου με τη λήψη εναντίον του άλλων μέτρων καταναγκασμού.

Νόμιμη υπόσταση του οργάνου.

15. Βασική προϋπόθεση για να είναι μία διοικητική πράξη έγκυρη είναι η νόμιμη υπόσταση του οργάνου που την εκδίδει.

Πράξεις οργάνου που βρίσκεται σε άδεια, διαθεσιμότητα ή προαφηρητική άδεια.

16.-(1) Μονομελές διοικητικό όργανο που βρίσκεται σε κανονική άδεια ανάπαυσης μπορεί έγκυρα να εκδώσει πράξη της αρμοδιότητάς του, αν προηγουμένως δηλώσει εγγράφως διακοπή της άδειάς του.

(2) Πράξεις μονομελούς διοικητικού οργάνου που βρίσκεται σε διαθεσιμότητα ή άδεια πριν από την αφυπηρέτησή του είναι παράνομες.

Αρμοδιότητα οργάνου.

17.-(1) Το διοικητικό όργανο που εκδίδει μια πράξη πρέπει να είναι αρμόδιο καθ' ύλην, κατά τόπο και κατά χρόνο.

(2) Η αρμοδιότητα ενός διοικητικού οργάνου καθορίζεται από το Σύνταγμα ή από το νόμο ή από κανονιστική ή διοικητική πράξη που εκδίδεται κατ' εξουσιοδότηση νόμου.

(3) Η παρανομία μιας πράξης που έχει εκδοθεί από αναρμόδιο όργανο δε θεραπεύεται, έστω και αν την πράξη αυτή εγκρίνει μεταγενέστερα το αρμόδιο όργανο.

(4) Όταν ο νόμος αναθέτει την άσκηση μιας εξουσίας σε ένα όργανο, το όργανο αυτό δεν μπορεί να μεταβιβάσει ολικά ή μερικά την εξουσία του αυτή σε άλλο όργανο, χωρίς να υπάρχει ρητή διάταξη του νόμου που να το επιτρέπει.

(5) Αν μια αίτηση υποβληθεί σε αναρμόδιο διοικητικό όργανο, το αναρμόδιο όργανο οφείλει να τη διαβιβάσει στο αρμόδιο, πληροφορώντας περί τούτου τον ενδιαφερόμενο.

(6) Η διοικητική αρμοδιότητα πρέπει να ασκείται από το όργανο στο οποίο έχει ανατεθεί από το νόμο.

(7) Η απλή έγκριση των συστάσεων υφιστάμενου οργάνου, χωρίς το αρμόδιο όργανο να αντιμετωπίσει την επίλυση του θέματος, συνιστά αποχή από άσκηση της αρμοδιότητας του αρμόδιου οργάνου.

(8) Δε συνιστά αποχή από άσκηση αρμοδιότητας η υιοθέτηση ενός σημειώματος ή μιας πρότασης που υποβάλλεται από υφιστάμενο υπάλληλο ή όργανο στο αρμόδιο διοικητικό όργανο, αν το σημείωμα ή η πρόταση περιέχει συγκεκριμένη εισήγηση και από το σύνολο της όλης διοικητικής ενέργειας προκύπτει ότι το αρμόδιο όργανο άσκησε ουσιαστικά την αποφασιστική του αρμοδιότητα.

18.-(1) Η εξουσία του προϊστάμενου να ελέγχει τον υφιστάμενο προκύπτει από την ιεραρχική σχέση που υπάρχει μεταξύ τους. Ιεραρχικός έλεγχος.

(2) Το ιεραρχικά προϊστάμενο όργανο μπορεί πάντα να ασκεί έλεγχο νομιμότητας των πράξεων του υφιστάμενού του οργάνου.

(3) Ο έλεγχος νομιμότητας αφορά την τήρηση των επιταγών του δικαίου, είτε αυτές περιέχονται στο Σύνταγμα, στους νόμους, στις κανονιστικές ή διοικητικές πράξεις είτε επιτάσσονται από τις γενικές αρχές του διοικητικού δικαίου.

(4) Το ιεραρχικά προϊστάμενο όργανο δεν έχει εξουσία να ακυρώσει ή να μεταρρυθμίσει για λόγους ουσιαστικούς τις πράξεις του υφιστάμενού του οργάνου, όταν ο νόμος ανέθεσε αποκλειστικά στο υφιστάμενο όργανο την άσκηση της σχετικής αρμοδιότητας.

19. Όταν απαιτείται από το νόμο έγκριση από Υπουργό ή από το Υπουργικό Συμβούλιο πράξεων νομικών προσώπων δημόσιου δικαίου ή αρχών τοπικής αυτοδιοίκησης, η πράξη των τελευταίων δεν είναι έγκυρη πριν από την έγκριση. Πράξεις που απαιτούν έγκριση.

ΜΕΡΟΣ ΙV-ΤΑ ΣΥΛΛΟΓΙΚΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ

20.-(1) Για να είναι νόμιμο ένα συλλογικό όργανο πρέπει να είναι συγκροτημένο από όλα τα πρόσωπα που καθορίζει ο νόμος. Συγκρότηση συλλογικού οργάνου.

(2) Η ύπαρξη κενής θέσεως λόγω θανάτου ή παραίτησης ενός μέλους δεν επιτρέπει τη νόμιμη συγκρότηση του συλλογικού οργάνου, εκτός αν ο νόμος προβλέπει διαφορετικά.

21.-(1) Το συλλογικό διοικητικό όργανο πρέπει να συνεδριάζει με νόμιμη σύνθεση. Δεν είναι νόμιμα συντεθειμένο, αν στη συνεδρίασή του παρίσταται Σύνθεση και συνεδρίες συλλογικού οργάνου.

πρόσωπο που δεν είναι εξουσιοδοτημένο από το νόμο, έστω και αν δεν έλαβε μέρος στην ψηφοφορία, εκτός αν πρόκειται για υπάλληλο που είναι αρμόδιος για την τήρηση των πρακτικών.

(2) Δε συνιστά κακή σύνθεση του οργάνου η παρουσία στη συνεδρία του συλλογικού διοικητικού οργάνου αρμόδιων υπηρεσιακών ή άλλων προσώπων με σκοπό την παροχή κατατοπιστικών πληροφοριών ή την προσαγωγή στοιχείων, εφόσον αυτά αποχωρήσουν πριν από τη διαβούλευση για λήψη της απόφασης.

(3) Για να συνεδριάσει νόμιμα ένα συλλογικό όργανο πρέπει να κληθούν νομότυπα και εμπρόθεσμα όλα τα μέλη του στη συνεδρία, εξαιρουμένων των περιπτώσεων που το συλλογικό όργανο συνεδριάζει σε τακτές ημέρες και ώρες.

(4) Αν μεταξύ του χρόνου που εκδόθηκε ακυρωθείσα πράξη και του χρόνου της επανεξέτασης δεν επήλθε οποιαδήποτε αλλαγή στη σύνθεση του συλλογικού οργάνου που εξέδωσε την πράξη, στην επανεξέταση και στη λήψη νέας απόφασης καλούνται τα μέλη του που μετείχαν στη συνεδρία κατά την οποία λήφθηκε η πράξη που ακυρώθηκε.

(5) Αν μεταξύ του χρόνου που εκδόθηκε ακυρωθείσα πράξη και του χρόνου της επανεξέτασης επήλθε οποιαδήποτε αλλαγή στη σύνθεση του συλλογικού οργάνου που εξέδωσε την πράξη, στην επανεξέταση και στη λήψη νέας απόφασης καλούνται να συμμετάσχουν όλα τα μέλη του συλλογικού οργάνου.

Αλλαγή
στη σύνθεση.

22. Η διαδικασία συζήτησης και λήψης απόφασης για ορισμένο θέμα πρέπει να διεξάγεται από την αρχή μέχρι το τέλος από τα ίδια μέλη του συλλογικού οργάνου. Αν η διαδικασία παρατείνεται σε περισσότερες συνεδρίες και η σύνθεση του οργάνου μετά την πρώτη συνεδρία αλλάξει με τη συμμετοχή μελών που ήταν απόντα στις προηγούμενες συνεδρίες, το συλλογικό όργανο δεν μπορεί να λάβει έγκυρη απόφαση στην τελευταία συνεδρία, εκτός αν στη συνεδρία αυτή επαναληφθεί από την αρχή η διαδικασία και η συζήτηση που προηγήθηκε. Αυτό δεν απαιτείται, όταν πρόκειται για απουσία από συνεδρία που ασχολήθηκε με προκαταρκτικά θέματα ή όταν τα μέλη τα οποία λαμβάνουν την τελική απόφαση είναι πλήρως ενημερωμένα σχετικά με όλα τα στοιχεία που είναι αναγκαία για τη λήψη απόφασης.

Απαρτία.

23.-(1) Για να συνεδριάζει νόμιμα το συλλογικό όργανο πρέπει να βρίσκεται σε απαρτία, δηλαδή να παρίσταται κατά τη συνεδρία ο κατώτερος αριθμός μελών που ορίζει ο νόμος.

(2) Αν δεν ορίζεται διαφορετικά από το νόμο, απαρτία υπάρχει σε περίπτωση που παρευρίσκεται η πλειοψηφία του συνόλου των μελών.

(3) Απαρτία υπάρχει έστω και αν μερικά από τα μέλη που είναι παρόντα απέχουν κατά την ψηφοφορία.

Τήρηση
πρακτικών.

24.-(1) Πρέπει να τηρούνται λεπτομερή πρακτικά των συνεδριάσεων των συλλογικών οργάνων, στα οποία να διατυπώνονται με σαφήνεια οι αποφάσεις που λαμβάνονται. Η τήρηση άρτιων πρακτικών είναι υποχρέωση κάθε οργάνου που ασκεί διοικητική λειτουργία.

(2) Στις περιπτώσεις διορισμών ή προαγωγών επιβάλλεται η καταγραφή των αποτελεσμάτων προφορικής εξέτασης και κάθε άλλου γεγονότος που επενεργεί στη λήψη της απόφασης. Δεν απαιτείται η καταγραφή των ερωτήσεων και απαντήσεων κατά τη διάρκεια της προφορικής εξέτασης ούτε και η καταγραφή των νοητικών διεργασιών των μελών για τις εκτιμήσεις τους αναφορικά με την απόδοση των υποψηφίων. Οι τυχόν προσωπικές σημειώσεις των